

Országos múzeumok

A járványügyi helyzet kapcsán frissített munkaterv 2020.

INTÉZMÉNY NEVE: NÉPRAJZI MÚZEUM

VEZETŐJE: DR. KEMECSI LAJOS

VEZETŐI MEGBÍZÁS (-TÓL – IG): 2018. FEBRUÁR 1. – 2023. FEBRUÁR 1.

- I. Intézményi stratégia
- II. Gyűjteménygyarapítás és nyilvántartás, nyilvánosság
- III. Műtárgyvédelem
- IV. Tudományos kutatás
- V. Kiállítási tevékenység
- VI. Közönségkapcsolat, kommunikáció
- VII. Szervezeti kérdések

I. Intézményi stratégia

A Néprajzi Múzeum szakmai stratégiáján, gyarapítási, nyilvántartási és műtárgyvédelmi munkáján, tudományos tevékenységén, illetve közönségkapcsolati munkáján és kommunikációján **nem változtatott mélyrehatóan a járványügyi helyzet hatására**. Ennek több, egymással összefüggő oka is van. Egyrészt a Múzeum 2017 decembere óta bezárva működik, ami kevésbé a közönséggel való személyes érintkezésre, mint bármilyen más kapcsolattartási és érintkezési formára helyezi a hangsúlyt – amely így nem változott meg radikálisan a járványhelyzettel, a tervezés is ennek figyelembevételével zajlott. Másrészt a márciusi hirtelen korlátozásokra nagyon gyors és szervezett módon reagált a Múzeum vezetése és munkatársai, így rövid idő alatt eredményesen sikerült megszervezni az otthoni munkavégzést, a múzeumi ügyeleti rend és a feladatkiosztás, felelősségi körök rendszerét. **Az átszervezésnek két kulcsfontosságú eleme volt: egyfelől, hogy mindenki maximálisan megőrizze az egészségét, másfelől pedig folytatni tudja a munkatervben vállalt munkákat, az elengedhetetlen átstrukturálással vagy átütemezéssel.** Ezt a két elemet a Múzeum munkatársai következetesen és eredményesen teljesítették. **Az elvégzett munkáról hétről hétre adott le a Múzeum státuszjelentést a Minisztérium számára – ami ennek a munkavégzésnek a részletezését és számadatait is tartalmazza.**

Ami a Néprajzi Múzeum esetében nagyobb változást eredményezett, az a Szabolcs utcai raktárbázisba való költözés csúszása, ami viszont lehetővé tette, hogy bizonyos feladatok (adatbevitel, leltározás, digitalizálás) az előzetes tervekhez képest nagyobb lépésekben haladjanak. Amint a tárgymozgatás elindul – a raktárbázisba, ill. a külső raktárba – ez újra befolyásolja majd a munkák ütemét. Tehát ezzel kapcsolatban a végső mérleget az év végével lehet rögzíteni – biztosan tervezni nem lehet.

A járványügyi helyzetre aktualizált, szeptemberben frissített munkaterv azonban – a tavaszi helyzethez hasonlóan – még az év végéig is módosulhat, ugyanis a járvány második hullámának következményei és hatásai jelenleg ismeretlenek. Alapvetően azokra az eltérésekre tér ki a jelenlegi dokumentum, amelyek valamiféle intézkedést és átszervezést, átcsoportosítást vontak maguk után.

Az intézményi szakmai stratégia 2020. évi kiemelt céljainak aktualizálása és a megvalósítást szolgáló intézkedések bemutatása (max. 1500 karakter):

A Néprajzi Múzeum szakmai stratégiai tervének kiemelt céljait – mint a költözésselőkészítés és az állandó kiállítások kutatásai és forgatókönyvkidolgozása – szinte egyáltalán nem érintette a járványügyi helyzet.

Munkaszervezésben jelentett változást, de az ütemezés és a szakmai felelősségi körök az elvégzett munka minőségére és mennyiségére ez semmilyen hatással nem volt.

Az országos kompetencia feladatok közül a MaDok-program és a Szakági muzeológus továbbképzés programját érintette (és érinti) a járványügyi helyzet: mindkét esetben az élő programok elhagyása a jellemző. Ezt a hiányt a MaDok-program esetében az intenzívebb online jelenlét (a beszélgető program helyett online mozgósítás és kampány) és online platformerősítés jellemezte; a Pannonhalmi Apátsággal együttműködésben tervezett kiállítás pedig a két intézmény közös megegyezése alapján átkerült 2021 tavaszára. A Szakági muzeológusképzés esetében egy praktikus döntés született: amely a továbbképzés és a Múzeum állandó kiállítási munkáinak ugyancsak logikus és indokolt egybekapcsolása volna: mégpedig az őszre (2020. november 14-16.) tervezett nemzetközi szakmai konferencia és a szakágban dolgozó muzeológusok meghívása és részvétele a konferencián. Ez utóbbi kereteit egyelőre nem látjuk pontosan: amennyiben személyes részvétellel nem oldható meg a novemberre tervezett konferencia, úgy online platformon zajlik majd.

Az Állományvédelmi program munkatervi változásait az intézménynek külön kellett benyújtani, amire az engedélyt a Múzeum megkapta.

Az intézmény számára a járványügyi helyzet kapcsán jelentkező legnagyobb kihívások és az ezekre adott válaszok bemutatása (max. 1500 karakter):

Az intézmény számára a legnagyobb kihívást a járványügyi helyzetre adott gyors válasz jelentette, amelynek két alappillére épp a szakmai stratégiában található: a költözésselőkészítés és az állandó kiállítási munkák. A kiindulópont ezekben az esetekben az volt, hogy semmi nem állhat meg, mindennek haladnia kell a tervezett rendben, és ehhez kellett hangolni a mindennapokat. Ezek leginkább a számítástechnikai eszközök menedzselését, a munkaszervezést és a biztonság megteremtését érintették, amit a rendszeres kommunikációval kellett kiegészíteni. Az ügyeleti rend lehetővé tette az ehhez szükséges koordinációt. Más, nyitva tartó intézményekhez képest a Néprajzi Múzeum már évek óta kidolgozta azt a munkavégzési modellt, amelyben a közönséggel kialakított személyes kapcsolattartás helyett egy átstrukturált formában dolgozik – leginkább a költözésselőkészítés és az állandó kiállításokhoz kapcsolódó kutatási és tervezési feladatok előtérbe állításával.

Az intézmény számára az ebben az időszakban rejlő pozitívumok bemutatása (pl. elmaradt adminisztrációs munkák elvégzése, átgondoltabb tervezésre nyíló lehetőség stb., max. 1500 karakter):

Pozitív hatásként kell értékelni a munkatársak gyors és hatékony reagálását, az egyes osztályok közötti összehangolt munkát, az online kommunikációs platformok begyakorlását, a munkatársak között kialakult szolidaritást. Mindazok ellenére, hogy mindenkit általánosan lényegesen jobban megterhelt a kialakult helyzet mint a normál működés közben – hiszen nemcsak a munkavégzést, hanem az élet más területeit is mélyrehatóan érintette a járványügyi helyzet, amire eddig senkinek nem volt előzetes példája és gyakorlata. Az adminisztrációs elmaradások a tervben is szerepeltek, és csak annyiban jelentett gyorsabb munkavégzést, amennyiben több idő állt rendelkezésre, de nem állt. A járványügyi helyzet kialakulása pedig további adminisztrációs terheket rótt az intézményre. Az átgondoltabb tervezés pedig azért sem realitás, mert a kialakult helyzet alapvetően nem a tervezhetőséget erősítette – ahogy ez az őszre kialakult második hullámból is jól látható.

A folyamatban lévő, illetve előkészítés alatt álló hazai és nemzetközi projektekkal, együttműködési programokkal kapcsolatos esetleges változások bemutatása (ütemezés, megvalósítás, max. 1500 karakter):

A hazai és nemzetközi projekteket és együttműködéseket is elsősorban a szerint érinti a változás, hogy az együttműködésnek van-e olyan modulja, amelyet vagy a személyes találkozások visszaszorítása, vagy tágabb kontextust érintő változások (egy kutatás és egy rendezvény elmaradása) befolyásol. A kutatásokat

alapvetően nem érintette, az oktatási intézményekkel való együttműködésben a gyakorlatok természetesen elmaradnak, de az oktatás átkerült online platformra, az Eucharisztikus Világkongresszus idejének áthelyezése nyilván befolyásolja a kapcsolódó programokat is, a Pannonhalmi Főapátsággal együttműködésben készülő kutatás zajlik, a kiállítás átkerült 2021 tavaszára, a nemzetközi kutatási projekteknél a személyes kapcsolattartás visszaesett érthető módon, de igény és megkeresés esetén a munka e-mailes kommunikációval folytatódhat. Ezekkel kapcsolatban majd az év lezárultával látjuk, hogy mi az, ami még valóban ebben az évben megvalósulhat.

II. Gyűjteménygyarapítás és nyilvántartás, nyilvánosság

1. Nyilvántartás

A gyűjteményi, nyilvántartási és publikálási munkában a Néprajzi Múzeumban a Digitalizálási és Nyilvántartási Főosztály, a Gyűjteményi Főosztály és az Etnológiai Archívum összehangolt munkájára és feladatmegosztására van szükség. Ez már a tervezéskor is alapvető feladat volt, és a járványügyi helyzetben kiemelt szerepet kapott (kieséssel szinte egyáltalán nem kellett számolni, ugyanis az egyes részlegek nagyon gyorsan reagáltak az otthoni munkavégzés / múzeumi ügyeleti rend beosztására). Ennek köszönhetően, illetve egy Múzeumon kívüli külső körülmény hatására (a Szabolcs utcai raktárbázisba való költözés elindításának csúsztatása) **a nyilvántartási, leltározási és digitalizálási munkák az év első felében felgyorsultak. Amennyiben a költözés a következő időszakban elindul, ezek a munkák értelemszerűen visszalassulnak. A jelenlegi áttekintés alapján azonban az éves terv teljesíthető, esetenként és területenként túlteljesítéssel. Ennek végső mérlege az év végére kerül egyensúlyba.**

a, Rövid összefoglaló az intézmény aktualizált nyilvántartási terveiről (max.1000 karakter):

A Néprajzi Múzeum nyilvántartási feladatai a 2020 év elején beadott munkatervnek megfelelő módon, ütemezve zajlanak.

b, Rövid összefoglaló az intézmény aktualizált revíziós terveiről (max.1000 karakter):

A Néprajzi Múzeum revíziós feladatai a 2020 év elején beadott munkatervnek megfelelő módon, ütemezve zajlanak.

2. Digitalizálás, intézményi hivatalos adatbázis adatai alapján:

Rövid összefoglaló az intézmény aktualizált digitalizálási terveiről (max.1000 karakter):

A Néprajzi Múzeum digitalizálási feladatai a 2020. év elején beadott munkatervnek megfelelő módon, ütemezve zajlanak. Egyetlen feladatnál van érdemi eltérés: az Etnológiai Archívum 2020 első félévére külsős szolgáltatóval tervezett fénykép- és rajz digitalizálása a járványhelyzet miatt nem tudott megvalósulni, a költözési előkészületek miatt a 2. félévben sem lesz pótolható. Helyette saját erőből folyik a gyűjtemény digitalizálása, de csak kevesebb tud így megvalósulni a tervezetthez képest. Az otthoni munkavégzésnek köszönhetően nem tervezett adatrögzítési munkák tudtak viszont elkészülni, így a pl. a Néprajzi Múzeum irattárának cédulakatalógusa és a népdalok motívumkatalógusa is adatbázisba került, valamint a digitalizált magnószalagok meghallgatása, nyilvántartásba vétele is új feladatként megvalósult. A nagyobb számú adatrögzítésnek és online publikálásnak köszönhetően az nyilvántartási adatbázis és a honlapon elérhető rekordok száma is növekszik a tervezetthez képest – de a munka ütemét a költözés elindítása és a járvány második hulláma ugyancsak befolyásolja, így számszerűsítve nehezen tervezhető. A végső mérleg az év végi beszámolóra válik majd láthatóvá.

III. Műtárgyvédelem

Rövid összefoglaló az intézmény aktualizált műtárgyvédelmi feladatairól, bemutatva a megelőző és az aktív állományvédelmi tevékenységek tervezését is (max.1500 karakter):

A Néprajzi Múzeum műtárgyvédelmi munkáját a tervhez képest nem alakította át számottevő módon a járványügyi helyzet. A tárgyak restaurálása és védelme a tárgyak időszakos mozgatásával, ill. a belső ügyeleti rend megteremtésével a tervezett rendben halad.

IV. Tudományos kutatás

Rövid összefoglaló az intézmény aktualizált tudományos kutatási feladatairól, projektjeiről (max.1500 karakter):

A Néprajzi Múzeum tudományos tevékenységének fő hangsúlya az új épületbe tervezett állandó kiállítások kutatói és forgatókönyvírói tevékenységét jelentik, az ehhez kapcsolódó kisebb és nagyobb csoportos workshopokkal és munkamegbeszélésekkel, tárgyakhoz kapcsolódó kutatásokkal. Ebben a munkában nem hozott lényeges átalakulást a járványügyi helyzet, ugyanis a Múzeum munkatársainak számára a belső adatbázis folyamatosan elérhető távmunkában is: otthonról is el lehetett végezni a gyűjteményi feltáró munkát – a szinte teljes műtárgyállomány belső hozzáférhetősége miatt. Ennek megfelelően a kiállítás forgatókönyv munkálatai a megfelelő ütem szerint haladnak. A tervben szereplő kiadványok esetében is hasonló módon zajlanak a munkák. Az egyetlen várható eltérést a kiállításához kapcsolódó nemzetközi konferencia jelenti majd, ahol a hosszas előkészítés ellenére vélelmezhetően az élőben megtartott konferenciára nem lesz mód. Jelenleg előkészítés alatt van a több napos szakmai program online konferencia platformra való átszervezése – amihez egy speciális program megvásárlására, beüzemelésére és tesztelésére is szükség van. Ez az átalakítás jelenleg is folyamatban van.

V. Kiállítási tevékenység

Az aktualizált kiállítási program összefoglaló bemutatása akár a 2021-es évre való átvezetéssel, a főbb elképzelések rövid ismertetésével (max. 2000 karakter):

A tervezett kiállítás kutatási fázisa – a tavaszi kihagyást követően nyáron, ill. az ősz folyamán aktívan zajlik, a kiállítás létrehozása és üzemeltetése pedig átkerül 2021-re, március és szeptember közötti időszakra. Azt pedig egyelőre nem lehetséges tervezni, hogy a járvány második hulláma milyen hatással lesz a következő hónap kutatási tevékenységére.

1. A tervezett időszaki kiállításokkal kapcsolatos változások bemutatása:

Elmaradó / átütemezett kiállítás megnevezése	2020. eredetileg tervezett nyitva tartás	2020. aktualizált nyitva tartás
Vendégségben / Pannonhalmi Főapátság	2020. július 11. – november 11.	2021. március-szeptember

VI. Közönségkapcsolat, kommunikáció

1. Közönségkapcsolatok

Az intézmény 2020. évi aktualizált közművelődési tevékenységének szöveges bemutatása (max. 1000 karakter):

A közönségkapcsolati munkát a többi szegmenshez képest annyiban érintette intenzívebben a járványügyi helyzet, hogy a zárva tartáshoz igazított, de mégis korlátozottan eseménycentrikus működést lényegében márciustól kényszerűen le kellett állítani. A munkatársak, akik ezekben a munkákban részt vettek volna, átszervezéssel intenzívebben dolgoztak a múzeum kiemelt feladatainak megvalósításában – a tervben jelzett mértéket meghaladóan (pl. a demonstrációs gyűjtemény leltározási és nyilvántartási feladatainak átütemezésével). Emellett erőssé vált a Múzeum weboldalán az internetes tartalmak publikálása, ami új műfajokkal is kiegészült, például az ún. karanténvideókkal, amelynek szervezési munkáiban az osztály munkatársai is közreműködtek. Ennek köszönhetően a pandémiás időszakban több vonatkozásban erősödött a Néprajzi Múzeum jelenléte a köztudatban. Számos oktatási anyag került összeállításra, és intenzíven alakították a munkatársak a Mozaik Múzeumtúra online programjait is. Az Archívum anyagából új sorozatok indultak, amelyek online közoktatási tartalomként is hasznosultak.

2. Tudásközvetítés, köznevelési hasznosítás

Az intézmény 2020. évi aktualizált múzeumpedagógiai tevékenységének szöveges bemutatása (max. 1000 karakter):

A tudásközvetítésben hasznosítható, a közoktatási intézmények felé is kiajánlott sorozatokon keresztül a Néprajzi Múzeum online gyűjteményi adatbázisában való felfedezésre invitálják a fiatalokat és a családokat is. Ezek jelentősége növekedett a pandémiás időszak alatt. A tervezés és a megvalósítás a tervezett ütemben zajlik.

3. Kommunikációs tevékenység

Az intézmény 2020. évi aktualizált kommunikációs stratégiájának rövid szöveges bemutatása (max. 1000 karakter):

Az első félévben a honlapon négy új, önálló sorozat indult, az intézmény YouTube csatornáján, az Etnotube-on a feliratkozók száma tendenciózusan növekszik (év végéig a várható növekedés mértéke 45%), a Facebook rajongók tábora pedig előreláthatólag 1 500 fővel növekszik az év folyamán. **A múzeum friss sajtómegjelenéseinek száma éves szinten duplája lehet a 2019-es adatoknak: a cikkek, interjúk mind hiteles képet adtak a közönség érdeklődésére is számot tartó folyamatokról. A végleges számokat a járvány őszi hulláma még jelentősen befolyásolhatja.**

VII. Szervezeti kérdések

A szervezeti, személyi kérdésekben bekövetkező változások rövid szöveges bemutatása, kiemelve a járványhelyzettel kapcsolatos esetleges átalakításokat (max. 1500 karakter):

A Múzeum személyi állományát és gazdasági működését a járványügyi helyzet nem alakította mérvadóan. Az érzékelt és érzékelhető változásokat a közalkalmazotti státusz folyamatban levő alakítása jelenti – ami viszont nem a járványügyi helyzet hatása, és egyelőre nem lezárult folyamat.